

III. EL JARDÍ

ESSÈNCIA

Es tracta del jardí de la torre dels propietaris i a la vegada gerents de la fàbrica del migdia, la part més propera a Torelló. A partir dels anys 30 queda com la torre dels propietaris de tota la fàbrica. S'anomena o es coneguda per la Torre dels Almeda. Parlem d'un jardí potent, força valuós i de molta entitat que pertanyia a conegudes famílies barcelonines de llarga tradició empresarial i política.

El jardí compleix diverses funcions:

- Oferta d'oci i de descans durant els mesos en els que els propietaris vivien a la Torre. S'havia de mantenir el luxe i el confort que es gaudia a Barcelona. La Torre i el jardí constituïen un món apartat, aïllat de la realitat de la fàbrica. El jardí és un espai que trasllada o crea un altre món, tancat en si mateix, al que els de fora poden accedir si el propietari dona el seu vist-i-plau.
- El jardí era també un element que marcava estatus i posició social. Símbol de jerarquia i singularització de cara als treballadors i també respecte d'altres autoritats locals, provincials o regionals. És un element de luxe i ostentació.

Serveixi de mostra aquest text per ajudar a entendre aquesta posició o jerarquia viscuda durant el segle XIX i gran part del XX en el sí de les colònies:

“Después de un breve descanso y de haber recorrido el hermoso parque de la Colonia y las diversas dependencias de la casa y fábricas, distribuyó el Ilustrísimo Sr. Obispo panes de tres libras a los pobres que se presentaron con los bonos , que aquellos señores habían repartido previamente”

Text recollit en el 'Butlletí oficial de la diòcesi', núm 806 del 31 d'octubre de 1882, en el que es narra el dia de la benedicció de l'església de la colònia i s'explica també l'apadrinament per part dels propietaris (Pere Almeda i Rafael Puget) de la confirmació de 500 nens i nenes.

AUTORS

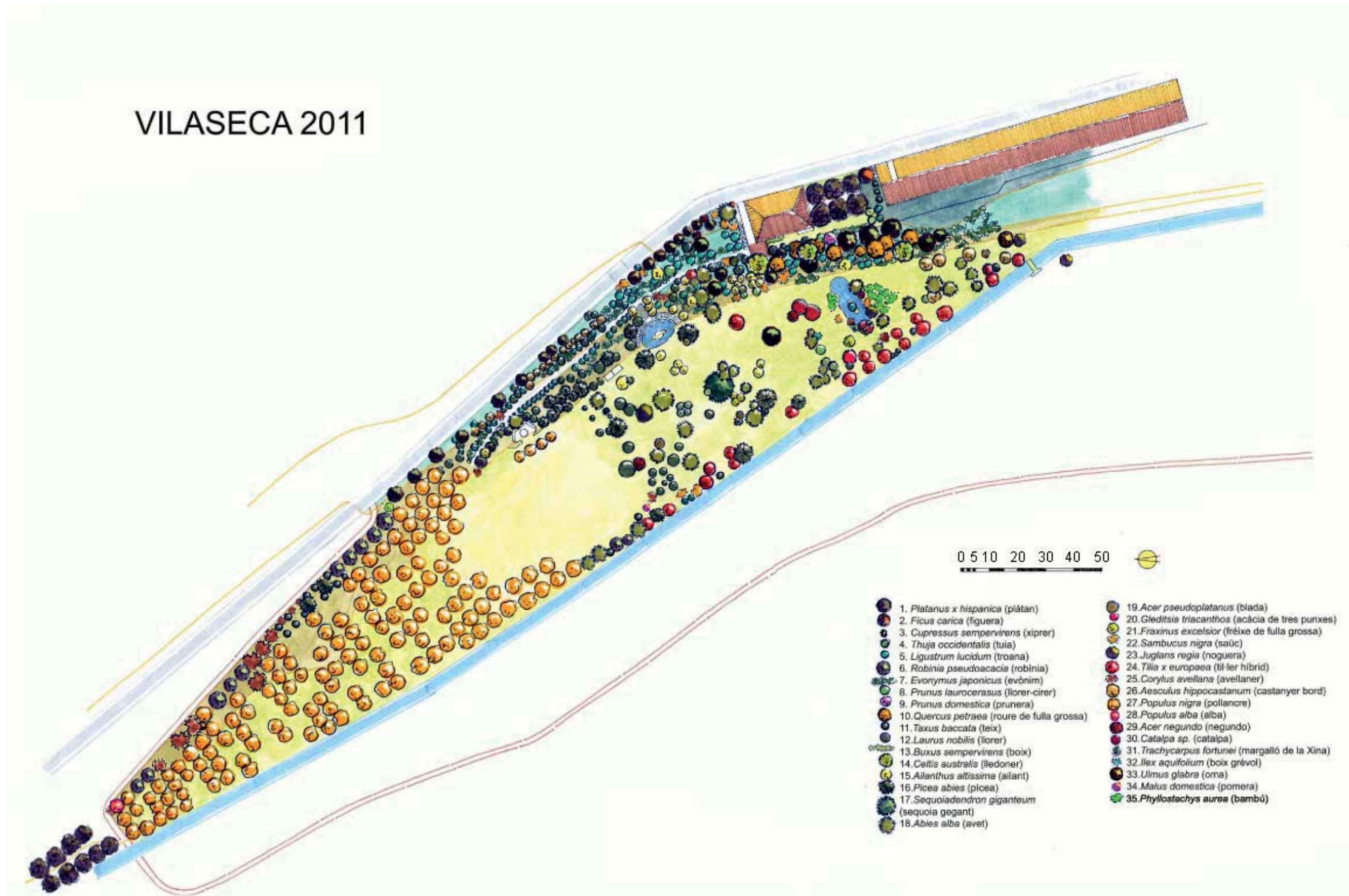
Es desconeixen fins al moment els noms i professions dels autors del jardí. No podem afirmar si es tracta del disseny d'un professional o l'ordenació i execució de l'espai segons el parer dels mateixos propietaris segons els costums de l'època i necessitats del moment. Ens inclinem més cap a aquesta possibilitat donada la situació econòmica menys propícia del moment de construcció de la fàbrica i el caràcter pràctic dels empresaris promotors.

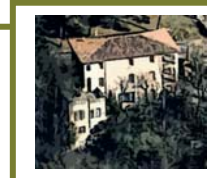
DESCRIPCIÓ

El jardí s'estén sobre 17990 m2 de superfície allargada en direcció nord, uns 340 m de longitud i uns 70 m d'amplada. A l'oest està limitat per la carretera BV-5226, anomenada camí de Vilaseca, i a l'est per el canal que dona aigua a la fàbrica. Dues passarel·les sobre el canal coincideixen amb la longitud de la parcel·la. Es poden diferenciar varies zones: una central que antigament estava ocupada per horta i actualment és una esplanada d'herbàcies amb uns 3120 m2. Al nord d'aquesta zona hi ha una plantació de pollancre: l'antiga pinada amb 5170 m2. Al sud, propera a la vivenda, hi ha el jardí ornamental d'uns 5755 m2 que manté un estil anomenat a l'anglesa durant els anys 20. (parterres envoltats per planta arbustiva retallada en els que creixen grans arbres). És en aquesta zona on es trobaven les dues sequoies, de les que avui únicament sobreviu una. Aquí trobem una escala doble que envolta una font i un estany - llac realitzats ambdós en pedra tosca. Citar a més com a parts del jardí els marges i talussos que el separen de la vivenda i la carretera. Al sud de la vivenda hi ha un pati tancat per un muret d'uns 567 m2.

VILASECA 2011

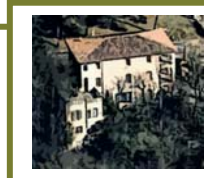

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Actualment el jardí ha perdut els trets més bàsics del disseny dels anys 30. L'existència de testimonis i alguns documents gràfics pot ajudar a entendre un dels jardins industrials més antics i extensos de les colònies catalanes. Encara que hi ha la intenció de la seva recuperació l'estat actual és de pèrdua i abandonament.

HISTÒRIA

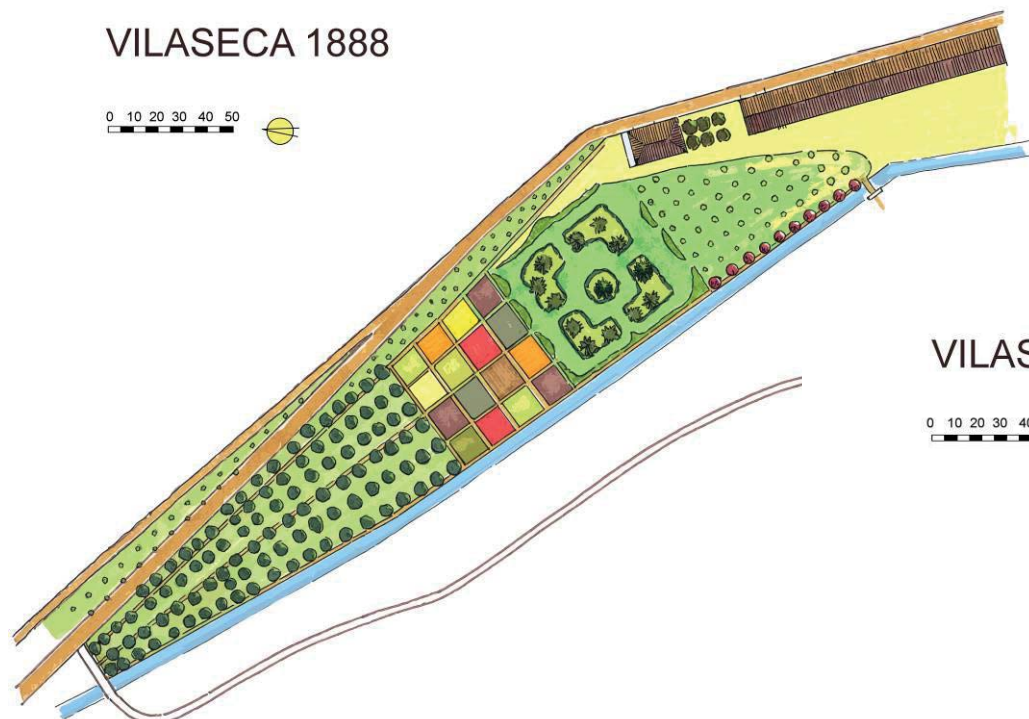
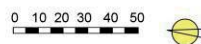
DATES	EVENTS
1880	Es finalitzen diversos edificis pels treballadors de la colònia i la torre de l'amo.
1882	Benedicció de l'església i descripció de la magnificència dels jardins.
1886	Mapa topogràfic on queda constància de l'existència de l'horta, la plantació forestal (pineda) i el jardí ornamental. Es planten sequoies i un gran nombre de coníferes. Hi ha una alineació d'entitat: La dels til·lers o tells al costat del canal que segurament era doble.
1890 - 1920	Sense poder precisar la data es postula la millora del jardí ornamental i la construcció de la font, l'escala i l'estany. Es varia el camí d'entrada. Probablement és d'aquesta època l'alineació dels castanyers d'Índies. Els primers anys de la dècada dels 20 són social i econòmicament difícils.
1925 - 1935	El jardí manté la seva estructura definitiva i probablement viu els moments de màxim esplendor coincidint amb un període de més calma social i desenvolupament econòmic. Es parla de l'existència d'una gran sequoia probablement situada en el límit sud del primitiu jardí ornamental.
1936 - 1939	La guerra civil espanyola suposa un abandonament de la propietat i la ocupació per part de milicians. La producció a la fàbrica continua.
1940	El jardí pateix una forta inundació danyant sobre tot els parterres arbustius i l'horta. Probablement és el moment en el que es remodela el disseny de l'horta, simplificant les divisions i ampliant les dimensions dels seus parterres.
1950	Tallada de la pineda i plantació d'una pollancreda per a la producció de paper. El jardí recupera en gran mesura la seva riquesa ornamental. El corredor del canal manté una estructura de túnel. Els camins de l'horta presenten una pèrgola en la zona central.
1980	Període de decaïment del jardí, reducció de les despeses i treballs de manteniment. Inici del creixement d'espècies espontànies i mort d'arbres presents en el disseny inicial. Desaparició d'element estructurals. La font i l'estany deixen de ser operatius.
1990	Pèrdua dels parterres i dels dibuixos del jardí ornamental així com l'horta. El pati de la torre perd la seva privacitat i es modifica la seva disposició interior. Es realitza una altra tallada dels pollancredes i una nova plantació.
2010	Inici de les obres de restauració de la torre i primeres operacions de manteniment i recuperació del jardí.

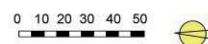
EVOLUCIÓ DISSENY DEL JARDÍ

Tenint en compte el jardí que ens ha arribat, les espècies presents i els seus creixements, els elements inerts, els camins, informació gràfica i testimonial de propietaris i habitants de la colònia s'ha proposat la següent successió històrica en el disseny del jardí de la Torre dels Almeda. El seu propòsit és ajudar a la proposta del jardí del segle XXI.

VILASECA 1888

VILASECA 1920-1930

VILASECA 1940-1950

ELEMENTS INERTS

Com elements inerts presents en el jardí podem citar la doble escala amb font, l'estany - llac, (els dos amb sortidor d'aigua), el safareig, la font de l'horta i les dues portes que donen al canal.

Antigament a més hi havia dues pèrgoles, una sobre la font de l'horta i una altra en el creuament dels camins de la mateixa horta, falta també la pedra de molí que feia de taula en aquesta font. El jardí disposava de mobiliari, cadires banc i petites tauletes mòbils. Al pati de la torre que estava separat per un mur més alt que l'actual hi havia una escala de baixada del primer pis sota la qual quedava un altre safareig. En el mateix espai quedaven les cotxeres.

La font de l'horta

L'estany - llac

La doble escala i font central

El safareig

CAMINS

Des de la casa, per sota de les dependències de servei es podia accedir al jardí a través d'un camí que sortia paral·lel a la carretera, a una cota més baixa, i arribava fins a l'extrem nord. Aquest camí que comunica amb la doble escala es va modificar i es va fer arribar a l'horta, deixant l'altra part accessible des de la carretera. El podem anomenar camí del límit oest del jardí. Un segon accés al jardí era un baixant en zig-zag que arribava de manera molt ràpida al jardí ornamental o anglès. Des del pati de la torre, també sobre la part alta de la roca, es podia arribar a la part de darrera de les cases dels treballadors. Hi havia un segon camí que corria pel mig de la zona de plantació d'arbres i comunicava la porta nord amb l'horta i el jardí anglès. Existia un tercer camí que possibilitava el passeig a la vora del canal, des de la porta nord fins al pas sobre el canal al sud del jardí anglès.

POTENCIAL DE FUTUR

Pels estudis realitzats fins ara el jardí, de més de 125 anys d'antiguitat, ha mantingut en grans línies fins als anys 80 la seva estructura original. Gràcies als testimonis i documents existents es possible la restauració del jardí dels anys 30. Es tracta d'un dels jardins més extensos i antics relacionats amb el món de les colònies industrials catalanes. Presenta per tant un valor històric i cultural de gran envergadura.

El microclima de la zona afavoreix els continguts d'humitat durant els estius ajudant en gran mesura a l'establiment d'espècies de clima humit. La presència d'aigua garanteix el manteniment d'un jardí de qualitat.

Les espècies vegetals que encara hi són presenten una gran singularitat donat el seu creixement i edat. Destacar el valor econòmic que mantenen aplicant la norma de Granada (consultar l'annex corresponent). Mencionar l'únic *Sequoiadendron giganteum* del jardí per la seva monumentalitat i singularitat. També hi ha una sèrie d'espècies poc habituals a la plana de Vic de gran mida com són: *Gleditsia Thriacanthos*, *Ulmus glabra*, *Catalpa bignonioides*, *Acer negundo*, que sumades als potents *Picea abies*, *Taxus baccata* i *Abies alba*. Totes contribueixen a la constitució d'un jardí dels que hi ha molt pocs a les nostres contrades. La gran extensió de la propietat possibilita l'adequació del jardí a diversos usos: descans, contemplació, exercici, etc.

L'entorn paisatgístic de la zona és de gran valor: el riu, el canal, els turons més propers ens acosten a un paisatge de gran riquesa natural, també per el que respecta a la seva fauna. Hi ha diferents camins que fan accessible aquest entorn i possibiliten també un recorregut circular al voltant de la propietat.

Des del punt de vista patrimonial Vilaseca està en procés de revalorització i amb el passar dels anys serà un espai de referència. La idea de la restauració, iniciada per arquitectes de reconegut prestigi com l'Enric Miralles i la Carme Pinós, per tal de portar a la pràctica la idea de conservar l'essència de la colònia reconvertint el seu ús a una zona residencial d'elevada qualitat de vida, incrementen enormement el potencial de la finca que ens ocupa.

IV. CONCLUSIONS

El jardí de la Torre dels Almeda, de més de 125 anys d'antiguitat, ha mantingut en essència la seva estructura i disseny, assolint a principis del segle XX la seva fisonomia característica que no es malmet fins els anys 80. Gràcies als testimonis d'un gran nombre de persones (habitants i treballadors de la colònia, jardiniers del jardí o que feien vida a la torre) a més d'estudis i documents que es conserven és possible un bon coneixement de com era durant la seva època d'esplendor i a la